

MEMO

Onderwerp:
Voortoets Natuurbeschermingswet depot Gatweg
(Scherpenissepolder)

's-Hertogenbosch,
21 december 2011

Projectnummer:
110502.201310.004B

DIVISIE MILIEU & RUIMTE

Van:
drs. A.J.J. Schoenmakers

Opgesteld door:
drs. A.J.J. Schoenmakers

Afdeling:
Divisie M&R Den Bosch

Ons kenmerk: 075989513:0.4
Kenmerk Zeeweringen
PZDB-M-11367

Aan:
Projectbureau Zeeweringen

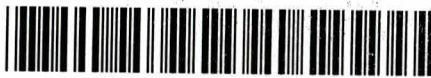
Kopieën aan:
Waterschap Scheldestromen
Provincie Zeeland

1. Inleiding:

In 2011 heeft het Projectbureau Zeeweringen dijkwerkzaamheden uitgevoerd aan het dijktraject Geertruida- en Scherpenissepolder, aan de zuidzijde van Tholen. Dit dijktraject grenst aan het Natura 2000-gebied Oosterschelde. De dijkwerkzaamheden zijn in een Passende Beoordeling getoetst aan de wettelijke kaders van de Natuurbeschermingswet 1998 (ARCADIS, 2009a). Onderhoudswerkzaamheden aan de vooroever van de inlaag zijn later in een aparte memo (ARCADIS 2009b) getoetst aan de Natuurbeschermingswet. Op basis van deze Passende Beoordeling en aanvullende memo heeft de Provincie Zeeland, als Bevoegd Gezag, op 7 juli 2010 een vergunning afgegeven voor de werkzaamheden aan de dijk (provincie Zeeland, 2010). Voorschrift 21 uit deze vergunning stelt dat na afloop van de werkzaamheden het dijktraject in ordelijke toestand dient te worden achtergelaten, uiterlijk per 31 oktober van hetzelfde jaar als uitvoering.

Momenteel zijn de dijkwerkzaamheden zo goed als afgerond op een aantal kleinschalige (herstel-) werkzaamheden na. Alleen het depot is nog in gebruik. De ontmanteling van de depotlocatie is door Projectbureau Zeeweringen voorzien voor 1 maart 2012. Bureau Handhaving van de provincie Zeeland heeft echter, met het nog in gebruik zijn van het depot na 31 oktober 2011, een overtreding geconstateerd van voorschrift 21 uit de verleende natuurbeschermingswetvergunning. De activiteiten bij het depot tot 1 maart 2012, dienen nader getoetst te worden aan de Natuurbeschermingswet 1998. Vooralnsog zijn werkzaamheden bij het depot gestaakt.

In deze memo worden de activiteiten bij het depot tot 1 maart 2012 getoetst aan de kaders van de Natuurbeschermingswet 1998. De toetsing wordt uitgevoerd op het niveau van een zogenaamde voortoets. Hierbij wordt met de bestaande kennis over de voorgenomen ingreep en de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden beoordeeld of significante effecten kunnen worden uitgesloten. Is dit niet het mogelijk dan is een uitgebreidere toetsing nodig en eventueel een vergunning.

016081 2011 PZDB-M-11367

Voortoets Natuurbeschermingswet depot Gatweg S

ARCADIS

De toetsing wordt uitgevoerd aan de hand van het beoordelingskader en de inventarisaties die gebruikt zijn bij de Passende Beoordeling (ARCADIS, 2009a), voor zover deze relevant en actueel zijn.

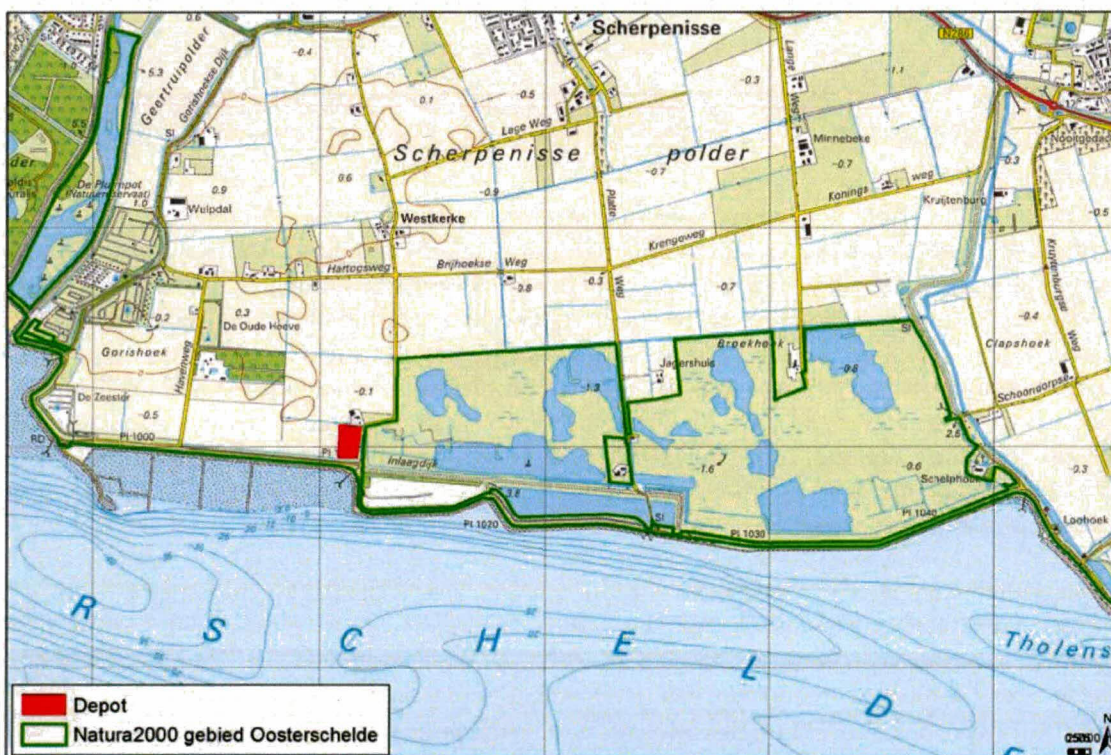
2. Project- en onderzoeksgebied

Het depot ligt aan de Gatweg no.4 te Scherpenisse, gemeente Tholen. Het projectgebied is het depot, waar de werkzaamheden daadwerkelijk voorzien zijn, zie figuur 1 en 2. Het onderzoeksgebied is het projectgebied, plus de beïnvloedingszone van de werkzaamheden.

Deze zone is gesteld op 200 m, omdat dit de gemiddelde maximale afstand is, waarop verstoring op vogels plaatsvindt (Krijgsveld et al., 2004; Krijgsveld, 2008). Het onderzoeksgebied bestaat uit het projectgebied en deze verstoringzone van 200 m rond het projectgebied.

3. Wettelijk kader:

Voor het wettelijke kader van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt verwezen naar deel B van de natuurbeschermingswetvergunning (Provincie Zeeland, 2010).

Figuur 1: locatie van het depot aan de Gatweg en de begrenzing van het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

Figuur 2: Recente luchtfoto met het depot aan de Gatweg (Bron: Bingmaps). Tevens begrenzing van Natura 2000-gebied Oosterschelde.

4. Werkzaamheden en werkperiode

Onderstaande werkzaamheden worden in januari en februari 2012 uitgevoerd bij het depot.

- Het afvoeren van een aanwezige betonpuingranulaat.
- Het afvoeren van overtollige grond, waaronder de grondwal aan de zijde van de Scherpenissepolder.
- Het opnemen en afvoeren van de tijdelijke (half)verharding van het depot.
- Het verwijderen van de bouwketen en resterende overige materialen (houten palen en dergelijke).
- Het terugbrengen van het landbouwperceel in de oorspronkelijke staat.

Deze werkzaamheden dienen overeenkomstig het contract voor 1 maart 2012 gereed te zijn. Het werk wordt met circa twee hydraulische graafmachines (gelijktijdig) uitgevoerd en neemt circa vier weken in beslag. Circa twee weken opruimen en afvoeren en twee weken oppoetsen van het terrein. De opdrachtnemer heeft aangegeven dat er maximaal 30 vrachten per dag worden afgevoerd met tractoren of vrachtwagens.

5. Aanwezigheid van beschermde natuurwaarden

Het depot grenst in het oosten en zuiden aan het Natura 2000-gebied Oosterschelde, zie figuur 1 en 2. Hoewel het depot buiten de begrenzing ligt, kunnen werkzaamheden bij het depot voor verstoring van beschermde natuurwaarden zorgen binnen het Natura 2000-gebied. Binnen het onderzoeksgebied komen de volgende beschermde natuurwaarden voor, waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn opgesteld.

ARCADIS

Habitattypen:

In de Oosterschelde is voor de dijk ter hoogte van het depot het habitatype 'Grote, ondiepe krekens en baaien' (H1160) aanwezig. Overige beschermde habitattypen komen nabij het depot niet voor.

Biotopen genoemd in het Aanwijzingsbesluit tot Beschermd Natuurmonument:

Het Oosterscheldegebied buitendijks behoort tot de biotoop 'Getijdengebied: schorren, slikken en platen'. Deze biotoop komt overeen met het hierboven genoemde habitatype H1160.

De Oosterschelde en inlaag Scherpenissepolder behoren tot de biotoop 'Wetlands', zoals door Nederland aangemeld bij het Ramsar bureau.

Broedvogels:

In het voorjaar van 2007 is een broedvogelkartering uitgevoerd (Vergeer et al., 2007) voor het onderzoeksgebied van dijktraject Geertruidapolder en Scherpenissepolder. Binnen de Scherpenissepolder zijn nabij de depotlocatie broedparen van bontbekplevier, kluut en tureluur waargenomen.

Foeragerende niet-broedvogels:

Voor de dijk ter hoogte van het depot ligt een slik dat bij laagwater droogvalt. Op dit slik kunnen bij laagwater steltlopers foerageren. In 2004 en 2005 zijn tijdens vier maanden tellingen uitgevoerd om het belang van het slik als foerageergebied voor niet-broedvogels vast te stellen. Voor de gebruikte telvakken en maximale aantallen tegelijkertijd buitendijks foeragerende vogels, wordt verwezen naar de Passende Beoordeling (ARCADIS, 2009a).

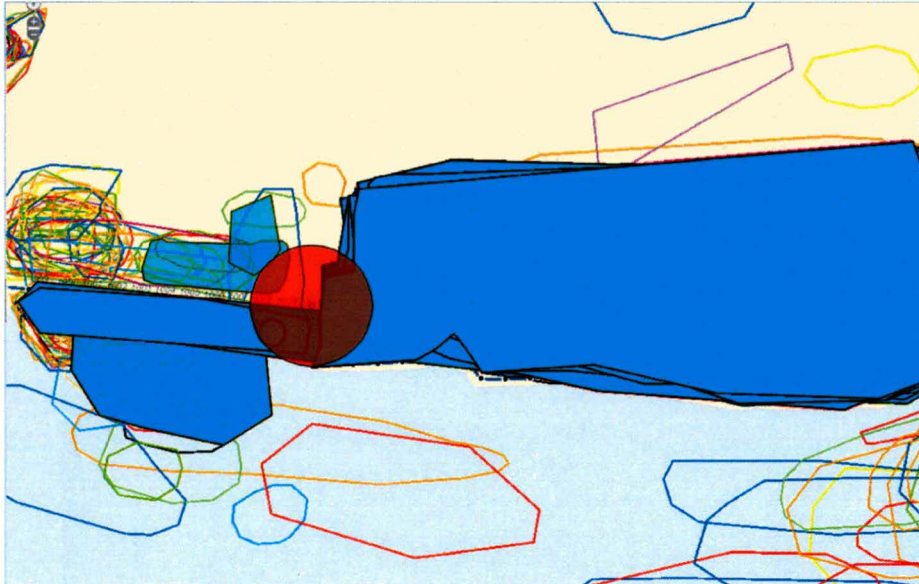
Rustende en overtijende niet-broedvogels:

Tijdens hoogwater worden het slik, de dijk, het natuurgebied Scherpenissepolder en de akkers binnendijks gebruikt als hoogwatervluchtplaats door overtijende vogels. Met behulp van hoogwaterkartering is gekeken wat, bij hoogwater, de betekenis is van het onderzoeksgebied. Het binnendijks gelegen natuurgebied Scherpenissepolder is naast hoogwatervluchtplaats in de wintermaanden ook een belangrijk rustgebied voor niet-broedvogels. De hoogwaterkartering geeft voor het natuurgebied naast overtijende vogels ook het aantal rustende vogels weer.

Figuur 3 laat de depotlocatie met de verstoringszone van 200 meter (rode cirkel) zien.

De werkzaamheden hebben een mogelijke verstoring van vogels binnen deze rode cirkel tot gevolg. De blauwe vlakken zijn gebieden waar niet-broedvogels tijdens de hoogwaterkarteringen worden waargenomen. In tabel 1 zijn de aantallen vogels weergegeven die geteld zijn binnen de blauwe gebieden. Met de bestaande telgegevens is het niet mogelijk om alleen de aantallen vogels binnen de 200 meter verstoringszone te bepalen.

De aantallen vogels die binnen de blauwe gebieden geteld zijn geven daardoor een overschatting van het aantal vogels wat daadwerkelijk verstoord kan worden door de werkzaamheden.

Figuur 3: locatie van depot met 200m verstoringsbuffer (rode cirkel) en gebieden waar niet-broedvogels worden waargenomen (blauwe vlakken).

De werkzaamheden bij het depot vinden plaats in de maanden januari en februari van 2012. De overige maanden zijn in tabel 1 om die reden grijs gearceerd. Hoewel er zich in de omgeving van het depot een groot aantal vogels ophouden, blijkt de omgeving van het depot in de maanden januari en februari van relatief belang (ten opzichte van de overige maanden) voor de soorten: brandgans, kievit, krakeend, meerkoet, pijlstaart, smient, wilde eend en wulp.

Tabel 1: gemiddeld aantal vogels (toetsingssoorten) tijdens hoogwater in de blauwe gebieden (zie figuur 2) in de periode 2004 – 2008. Tellingen van Rijkswaterstaat Waterdienst.

soort	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec
Aalscholver	3	1	4	4	5	8	9	18	31	0	4	5
Bergeend	16	45	47	37	6	37	44	15	7	2	9	18
Bontbekplevier	0	0	11	1	67	3	10	13	11	0	0	0
Bonte Strandloper	14	33	16	5	37	0	1	10	17	0	0	26
Brandgans	1250	697	1167	3	168	29	1	631	778	424	313	651
Brilduiker	2	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Dodaars	6	7	0	0	0	0	0	2	9	5	2	7
Fuut	0	0	0	2	0	1	1	0	0	0	0	0
Goudplevier	37	45	105	0	0	0	1	442	36	149	149	312
Grauwe Gans	53	25	5	2	8	7	459	172	449	127	121	279
Groenpootruiter	0	0	0	0	9	0	17	46	20	4	0	0
Kievit	399	412	54	8	29	76	102	146	166	1170	1106	562
Kleine Zilverreiger	0	0	0	0	0	0	0	3	1	0	0	0
Kluut	9	14	47	2	53	2	74	69	35	14	15	1

ARCADIS

soort	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec
Krakeend	12	28	23	4	29	17	9	1	8	0	5	6
Lepelaar	0	0	0	1	1	2	3	3	3	0	0	0
Meerkoet	25	55	21	4	18	6	16	17	22	21	6	42
Middelste Zaagbek	0	13	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0
Pijlstaart	27	34	10	2	10	0	0	0	9	0	14	11
Rosse Grutto	0	0	0	1	10	0	0	1	0	0	0	0
Rotgans	10	8	121	13	447	2	0	0	0	113	123	7
Scholekster	23	54	14	8	7	10	15	5	11	0	25	12
Slobeend	72	49	51	4	17	26	8	19	102	2	15	21
Smient	578	1190	332	13	4	0	0	0	535	1388	873	1180
Steenloper	3	1	1	1	0	1	0	18	0	0	0	0
Strandplevier	0	0	0	0	5	4	4	0	0	0	0	0
Tureluur	4	7	10	4	32	5	23	13	2	3	10	2
Wilde Eend	158	37	30	5	54	24	81	470	71	72	55	53
Wintertaling	28	65	62	7	1	1	9	126	511	66	79	40
Wulp	132	50	20	20	16	20	1	38	44	0	23	48
Zilverplevier	1	2	0	0	0	0	0	5	1	2	3	0
Zwarte Ruiter	12	4	5	0	7	2	45	37	50	22	5	8

Habitatrichtlijnsoorten:

De noordse woelmuis is tijdens onderzoek in 2007 niet aangetroffen langs het dijktraject (Vergeer et al., 2007).

De gewone zeehond houdt zich in de Oosterschelde voornamelijk op aan de westkant van het gebied.

Voor de dijk ter hoogte van het depot bevinden zich geen ligplaatsen van de gewone zeehond.

Overige toetsingssoorten:

Op de locatie van het depot komen geen zoutminnende plantensoorten voor. Ook het voorkomen van sublitorale fauna is op de depotlocatie uitgesloten.

6. Effectbeoordeling

Habitattypen:

Er vinden alleen werkzaamheden plaats bij het depot. Het habitatype H1160 dat zich voor de dijk bevindt wordt hierdoor niet aangetast. Effecten op beschermde habitattypen zijn uitgesloten.

Biotoepen genoemd in het Aanwijzingsbesluit tot Beschermd Natuurmonument:

Negatieve effecten op de buitendijks gelegen biotoop 'Getijdengebied: schorren, slikken en platen' treden niet op. Er vinden ook geen werkzaamheden plaats binnen de Scherpenissepolder, zodat er ook geen negatieve effecten op de biotoop 'Wetlands' optreden.

Broedvogels:

De werkzaamheden worden buiten het broedseizoen uitgevoerd. Negatieve effecten op broedende vogels zijn uitgesloten.

Foeragerende niet-broedvogels:

Het buitendijks gelegen slik is bij laagwater van belang als foerageergebied voor verschillende niet-broedvogels. De werkzaamheden vinden plaats bij het binnendijks gelegen depot. De dijk vormt een

ARCADIS

barrière tussen het depot en het slik, waardoor geluid en beweging bij het depot door foeragerende vogels niet of nauwelijks waarneembaar is. Negatieve effecten op buitendijks foeragerende vogels treden daardoor niet op.

Rustende en overtijende niet-broedvogels:

Voor de vogels waarvoor het gebied rondom het depot een functie heeft als hoogwatervluchtplaats en rustgebied, is het gemiddelde aantal vogels dat jaarlijks geteld wordt (binnen de verstoringsafstand van 200 meter), afgezet tegen het gemiddelde aantal vogels in de hele Oosterschelde (zie tabel 2).

Vervolgens is beoordeeld of het maximaal negatieve effect van de werkzaamheden bij het depot mogelijk afbreuk doet aan de instandhoudingsdoelstellingen per soort. De soorten die niet voorkomen in de maanden januari en februari zijn niet verder uitgewerkt in tabel 2.

Tabel 2: aantallen vogels binnen 200m van het depot, vergeleken met de aantallen in de gehele Oosterschelde (2004-2008) en de instandhoudingsdoelstelling.

Soort	Gemiddeld aantal vogels bij depot in januari en februari (maandgemiddelden opgeteld)	Totaal aantal vogels in de Oosterschelde per jaar	Resterend aantal vogels in Oosterschelde bij maximale verstoring	Maandgemiddelde bij maximale verstoring	Instandhoudingsdoelstelling	Vershil (Maandgemiddelde - IHD)
Aalscholver	4	4824	4820	402	360	42
Bergeend	60	26413	26353	2196	2900	-704
Bontbekplevier	0	Niet aanwezig in jan. en feb.				
Bonte Strandloper	47	223036	222989	18582	14100	4482
Brandgans	1947	80815	78868	6572	3100	3472
Brilduiker	18	4456	4438	370	680	-310
Dodaars	13	1794	1781	148	80	68
Fuut	0	Niet aanwezig in jan. en feb.				
Goudplevier	82	25598	25516	2126	2000	126
Grauwe Gans	78	43471	43393	3616	2300	1316
Groenpootruiter	0	Niet aanwezig in jan. en feb.				
Kievit	811	55903	55092	4591	4500	91
Kleine Zilverreiger	1	671	670	56	20	36
Kluut	23	9017	8994	750	510	240
Krakeend	40	2642	2602	217	130	87
Lepelaar	0	Niet aanwezig in jan. en feb.				
Meerkoet	80	10995	10915	910	1100	-190
Middelste Zaagbek	13	4314	4301	358	350	8
Pijlstaart	61	6167	6106	509	730	-221
Rosse Grutto	0	Niet aanwezig in jan. en feb.				
Rotgans	18	84204	84186	7016	6300	716
Scholekster	77	293929	293852	24488	24000	488
Slobeend	121	10875	10754	896	940	-44
Smient	1768	135781	134013	11168	12000	-832

ARCADIS

Soort	Gemiddeld aantal vogels bij depot in januari en februari (maandgemiddelden opgeteld)	Totaal aantal vogels in de Oosterschelde per jaar	Resterend aantal vogels in Oosterschelde bij maximale verstoring	Maandgemiddelde bij maximale verstoring	Instandhoudingsdoelstelling	Verschild (Maandgemiddelde - IHD)
Steenloper	4	13156	13153	1096	580	516
Strandplevier	0	Niet aanwezig in jan. en feb.				
Tureluur	11	25705	25694	2141	1600	541
Wilde Eend	195	60878	60683	5057	5500	-443
Wintertaling	93	23932	23839	1987	1000	987
Wulp	182	144765	144583	12049	6400	5649
Zilverplevier	2	65488	65486	5457	4400	1057
Zwarte Ruiter	16	2665	2649	221	310	-89

Bovenstaande tabel laat zien dat veruit de meeste vogelsoorten in dusdanig lage aantallen voorkomen, of dat de populatie in de Oosterschelde dusdanig groot is, dat uitgesloten is dat de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar komen. Met andere woorden, als de werkzaamheden alle vogels van deze soorten rondom het depot verstoren, dan komt de instandhoudingsdoelstelling niet in gevaar.

Tabel 2 laat ook zien dat voor acht vogelsoorten niet bij voorbaat is uitgesloten dat de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar komen als gevolg van de werkzaamheden. Dit komt omdat de populaties in de Oosterschelde momenteel nog niet voldoen aan de instandhoudingsdoelstellingen. Deze soorten zijn oranje gearceerd. Het gaat om de bergende, brilduiker, meerkoet, pijlstaart, slobeend, smient, wilde eend en zwarte ruiter. Van deze soorten liggen de populatieaantallen in de huidige situatie al onder de instandhoudingsdoelstelling. Elke verstoring van deze soorten waarbij de vogels de Oosterschelde verlaten kan leiden tot een significant negatief effect.

De werkzaamheden bij het depot zijn niet dermate verstorend dat hierdoor vogels de omgeving of het Natura 2000-gebied Oosterschelde verlaten. De vogels van de genoemde acht soorten die zich buitendijks ophouden worden door de tussengelegen dijk niet verstoord door het geluid of beweging bij het depot.

Verstoring van vogels van deze acht soorten in het natuurgebied Scherpenissepolder is wel mogelijk.

Deze verstoring is in werkelijkheid beperkt omdat (mondelinge mededeling: Peter Meininger, RWS):

- de werkzaamheden van dien aard zijn dat er gewinning optreedt bij vogels binnen de 200m verstoringszone, zoals dat momenteel ook het geval is voor verstoring door het reguliere (landbouw-)verkeer over de Gatweg;
- de vogels die zich binnen de 200m verstoringszone bevinden kunnen uitwijken naar andere (verstoringvrije) delen van het natuurgebied. Het gehele natuurgebied Scherpenissepolder is circa 200 ha groot. Met een oppervlak van circa 7,5 ha ligt slechts 3,7% hiervan binnen de verstoringszone van 200m. Er blijft zodoende veel gebied over waar de vogels naar uit kunnen wijken.

Daarnaast is er op het depot, aan de zijde van dit natuurgebied een grondwal aangelegd om verstoring van vogels in het natuurgebied te beperken. Deze grondwal blijft zo lang mogelijk liggen.

ARCADIS

Habitatrichtlijnsorten:

Effecten op noordse woelmuis zijn uitgesloten, deze soort komt niet in de omgeving voor. De binnendijkse werkzaamheden zijn buitendijks niet of nauwelijks waarneembaar. Negatieve effecten op gewone zeehond zijn uitgesloten.

Overige toetsingssoorten:

Negatieve effecten op zoutminnende plantensoorten en sublitorale fauna door werkzaamheden bij het depot zijn uitgesloten.

Conclusie

De werkzaamheden bij het depot in de maanden januari en februari van 2012 zorgen voor verstoring van niet-broedvogels in het natuurgebied Scherpenissepolder. Voor geen van de aanwezige vogelsoorten hebben de werkzaamheden een significant negatief effect tot gevolg. Bij vogels treedt gewenning op, of ze kunnen uitwijken naar verstoringvrije delen van het natuurgebied.

De werkzaamheden bij het depot aan de Gatweg, in de eerste twee maanden van 2012, hebben geen significant negatieve effecten tot gevolg. Het aanvragen van een vergunning ex artikel 16 en 19d van de Natuurbeschermingswet 1998 is niet noodzakelijk.

Literatuur

- ARCADIS, 2009a. Passende Beoordeling dijktraject Geertruidapolder en Scherpenissepolder, Oosterschelde – deelproduct. Kenmerk: 074331468:0.1.
In opdracht van projectbureau Zeeweringen, kenmerk: PZDB-R-09203.
- ARCADIS, 2009b. Toetsing natuurwetgeving onderhoudswerkzaamheden vooroever natte inlaag Geertruida- en Scherpenissepolder. Kenmerk 075214097:0.2.
In opdracht van Projectbureau Zeeweringen, kenmerk: PZDB-M-10237.
- Provincie Zeeland, 2010. Vergunning ex artikel 16 en 19d van de Natuurbeschermingswet 1998. Kenmerk: 10023348/NB.10.013.
- Vergeer J.W., Sluijter T.C.J. & Bekker J.P., 2007. Broedvogels van de Geertruidapolder en Scherpenissepolder (Tholen), alsmede een beeld van herpeto- en zoogdierfauna. SOVON-inventarisatierapport 2007/09. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek Ubbergen.